

Budapestre vonatkozó ujságcikkek				Osztályozás	
Szerző: A GYÁR TÖRTÉNETÉBŐL				Tárgy: 384.35	
Cím: <i>A Standard gyár története</i>				Hely:	
Forrás: <i>Magafon</i>				Idő: <i>192/194</i>	
Hely:				Személy:	
Idő: <i>1954. I. 8.</i>				Helyszám:	
(Hely)		(Idő)		(Köt. v. füz.) (Oldal)	

Közp. nyomt. X2

A 1928—1933-as gazdasági válság a magyar munkásokra elvise'he't'len munkanélkü'iséget, nyomort és szenvedést hozott. Vajjon ugyan-ezt jelen'eite-e ez az idő a tőkéseknek?

A Standard ebben az időben kezd fejlődni, a részvények nagy többsége két nagy külföldi tőkeérdekeltség, az United Te'ephone és az Internat'óná. Standard Electric birtokába kerül.

A munkások és tisztvisel'ők fizetését, a heti munkaidőt 2—3 napra csökkentet'ék. A vállalat igazgatósága mégis csak 1932. évi közgyűlésén számol be veszteségéről. Ezt persze a tőkések egyik szokásos pénzügyi manőverével, a részvények névértékének lefelé csökkentésével e hárt'ják.

A manőverek egyike: A vezérigazgató az 1934 június 28-i igazgatósági ülésen kislejtés címen 964.940 pengő leírását javasolta az álló tőkéből.

A háború a népek millióinak tönkretet'ője, a kapitalisták-nak bús hasznot hoz. A Standard igazgatósági ü'ések is a második világháborún' hűzött profitszaporodást bizonyítják:

1940 május 20: A forgalom az előző évi-hez képest 80 százalékkal nőtt.

1941 június 27: A forgalom az előző évi-hez viszonyítva 10 százalékkal emelkedett.

1942 április 28: Húsz százalékkal emelkedett a gyártási bevétel. 1943 márc'us 22: A gyár bruttó forgalma az előző évről 37 százalékkal lett magasabb.

1944 május 12: A forgalom további 38 százalékkal növekedett.

A gyár forgalma 1944-ben mintegy hatszorosa a háború előtti-nek. A forgalom emelkedésében döntő szerepe volt a hulléri Németországnak, letelejt'et telefon- és rá-

d'ószá'lításoknak. A magyar-német állami közti szerződés előírásainak megfe'ele'ően a gyár repülőgépek adóv'evő berendezése:nerg'ártását vállalta és ezek szá'lítását 1943 elején megkezdte.

A második világháború a'att növekedő vállalati forgalom természetesen fokozódó jóvedelmel je'ent az igazgatóság tagjainak. 1940-ben 30.000 pengő a vezérigazgató, 20.000 pengő az igazgató, 10.000 pengő a cégvezető évi „szere'ny” díjazása. Két év múlva azonban ugyanezek már 84.000, 43.300 és 31.300 pengős. 1943-ban pedig 140.990, 75.000, illetve 48.000 pengős évi fizetést vágnak zsebre.

Ez azonban csak a „legá'is” fizetés volt. Emellett a pénzszere's egyéb formái is d'vatban voltak. Az 1942 június 6-án tartott rendkívüli igazgatósági ü'és jegyzőkönyve arról számol be, hogy

ez alkalommal a részvényársaság vezérigazgatója részre 50.000 pengő kamatmentes elő'ez kifizetését szavazták meg. Az „elő'leg”-et 10 év alatt kellett volna visszafizetni. A „szegény megszorult” vezérigazgató az e'ő'egét villáépítésre kérte!

A bőkezűség azonban lefele', a fizikai és műszaki dolgozó irá'nyába már nem terjed ki. Amíg pl. 1939-ben a WM-ben, a Hoffher, a Danuvia, a Gamma gyárban a műszaki tisztvisel'ők havi átlagfizetése 181 pengő, addig a Standardnál ez az á'ag 130 pengő körül mozog.

Ugyanebben az évben a munkások közül a szakmunkások havi 170, betanított munkások 150, a napszámosok 100, a munkások 80, az ifjúmunkások 50 és a tanoncok 28 pengős havi kereset'hez jutottak a Standard Rt. egyre növekedő profitjából.

Egyszerű számítás-sal kiderül, hogy a vezérigazgató a szakmunkás bérének negyvenháromszorosát, a nőmunkás bérének majdnem százszorosát, a többi igazgató pedig mintegy harmincöttszörösét vették fel fizetés címén.

Ezekhez az ada'okhoz, ame'yek a kapitalista viszonyok hű tükörképét adják, nincs szükség megjegyzésre vagy kommentárra, hiszen önmagukért beszél'nek.

306/51